

APEL către Parlamentul Republicii Moldova privind numirea noii componente a Comisiei Electorale Centrale și realizarea unor obiective prioritare în domeniul electoral

Ținând cont de faptul că mandatul membrilor Comisiei Electorale Centrale (CEC) a expirat pe 16 iunie 2021, fiind prelungit pentru un termen de maximum 90 de zile, până la numirea noii componente CEC, în conformitate cu art. 17, alin.6 al Codului Electoral;

Reiterând suspiciunile de influență politică asupra CEC, fapt subliniat în declarația Coaliției Civice pentru Alegeri Libere

și Corecte cu privire la scrutinul parlamentar anticipate din 11 iulie 2021;

Constatând faptul că mecanismul de constituire a CEC reprezintă unul din elementele cheie ale sistemului legal electoral și urmează a fi revizuit în urma unor consultări publice extinse;

Specificând că, art.16 al Codului Electoral prevede constituirea Comisiei Electorale Centrale din 9 membri: un membru fiind desemnat de către Președintele Republicii Moldova, iar ceilalți 8 membri de către Parlament, cu respectarea reprezentării proporționale a majorității și a opoziției.

Menționând că, componența nominală a Comisiei se confirmă prin hotărârea Parlamentului, cu votul majorității deputaților aleși;

Organizațiile membre ale Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte fac apel către Parlamentul Republicii Moldova:

- ***să desemneze în termene legale noii membri ai Comisiei Electorale Centrale pe criterii de profesionalism, integritate, meritocrație și nu în baza loialității politice;***
- ***să organizeze un proces public de numire a noilor membri în componența CEC;***
- ***să fie asigurată reprezentarea egală a femeilor și bărbaților la desemnarea noilor membri CEC***

Totodată, în perspectiva modificării Codului Electoral, Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte susține necesitatea revizuirii mecanismului de constituire a Comisiei Electorale Centrale, astfel încât să fie consolidată independența și reziliența instituției în raport cu factorii politici, precum și să fie asigurat caracterul permanent al mandatului de membru CEC.

De asemenea, *Coaliția solicită Parlamentului să modifice legislația electorală și cea conexă în corespundere cu adresele Curții Constituționale, constatările și recomandările misiunilor naționale și internaționale de observare a alegerilor, precum și cu standardele internaționale în materie electorală elaborate de OSCE, Comisia de la Veneția, Consiliul Europei etc.*

Astfel, printre aspectele care necesită atenția prioritară a Parlamentului putem menționa:

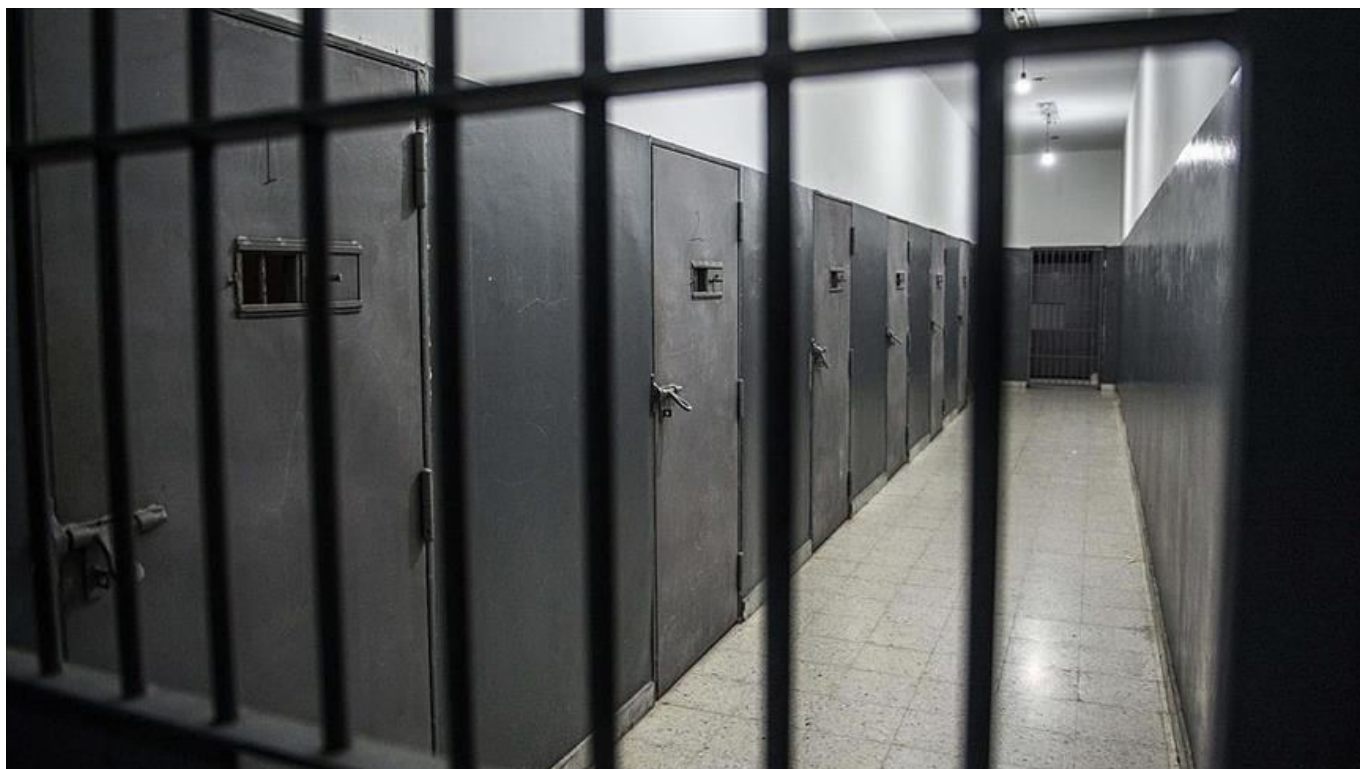
1. Completarea legislației electorale cu reglementări plenare și explicite, inclusiv pe dimensiunea sancționării unor fenomene precum:
  - utilizarea abuzivă a resurselor administrative;
  - transportarea organizată ilicită a alegătorilor în ziua alegerilor;
  - utilizarea discursului de ură și instigare la discriminare;
  - utilizarea imaginii cultelor religioase în campania electorală;
2. Implementarea mecanismelor alternative de vot ;
3. Îmbunătățirea mecanismului de supraveghere și control a finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, prin înlăturarea neconcordanțelor, clarificarea competențelor și consolidarea capacităților Comisiei Electorale Centrale;
4. Revizuirea normelor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniei electorale în scopul asigurării legalității și transparenței în acest domeniu;
5. Reglementarea mai explicită a mecanismului de contestare a acțiunilor/inacțiunilor organelor electorale și concurenților, atât din perioada electorală, cât și nemijlocit din ziua alegerilor;
6. Perfectarea cadrului legal (Codul Electoral, Codul Serviciilor Media Audiovizuale) privind reflectarea

alegerilor de către mijloacele de informare în masă pentru a elimina practica răspândirii informației false și manipulatorii, precum și a partizanatului politic în media;

7. Reglementarea detaliată și expresă a atribuțiilor și responsabilităților Consiliului Audiovizualului în perioada electorală;
8. Instituirea unor reglementări pentru delimitarea distinctă a publicității electorale/politice de publicitatea comercială;
9. Revizuirea legislației privind utilizarea imaginii organizațiilor internaționale și a instituțiilor publice, atât din țară, cât și de peste hotare (art. 52, alin. 8 Cod Electoral);
10. Sporirea incluziunii electorale.

**Rezultatele Moldovei în
combaterea maltratării vor fi
examinate de Comitetul de
Miniștri al Consiliului
Europei**

În perioada 14-16 septembrie 2021, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei va verifica măsurile pe care le-a întreprins Republica Moldova în vederea [executării grupului de cauze Levintă](#) (hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) prin care au fost constatate aplicarea torturii și a relelor tratamente de către poliție, neinvestigarea eficientă a acestora, condamnarea în baza probelor obținute în urma maltratării, neacordarea asistenței medicale adecvate deținuților etc.). Guvernul Republicii Moldova s-a angajat în fața Comitetului de Miniștri să reducă acest fenomen nociv.

În context, la 27 iulie 2021, Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) și Asociația Promo-LEX au transmis Comitetului de Miniștri o [comunicare despre garanțiile și impactul măsurilor întreprinse de către autorități în vederea prevenirii și combaterii maltratării](#).

CRJM și Promo-LEX au constatat existența în continuare a unui număr mare de plângeri prin aplicarea maltratării și a unui număr mic de investigații inițiate și transmise în instanță, urmare a acestora. Rata de condamnare a persoanelor care au aplicat tortura este și mai mică, fapt ce generează impunitate

pentru torționari. Persoanele suspectate de aplicarea maltratării foarte rar sunt suspendate din funcție, iar autoritățile nici nu dețin informații privind aplicarea acestor măsuri procesuale.

Independența lucrătorilor medicali este direct afectată, din cauza relațiilor de subordonare cu factorii de conducere din izolatoarele de detenție provizorie, iar principiul confidențialității examinărilor medicale nu este respectat pe deplin.

Astfel, organizațiile au îndemnat Comitetul de Miniștri să solicite autorităților moldovenești:

- transferul instituțiilor de detenție preventivă de la Ministerul Afacerilor de Interne la Ministerul Justiției;
- îmbunătățirea calității investigațiilor privind acuzațiile de maltratare și acordarea priorității acestor cazuri;
- asigurarea că persoanele suspectate de maltratare sunt suspendate imediat din funcție și rămân suspendate pe întreaga durată a investigației;
- personalul medical din unitățile de detenție provizorie trebuie să aibă independență deplină prin transferul lor în subordinea Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale;
- revizuirea practicii de condamnare în cazurile de maltratare și aplicarea de sancțiuni adecvate;
- generarea de date statistice exacte cu privire la cazurile de maltratare, inclusiv despre durata investigațiilor și a procedurilor judiciare, suspendarea din funcție a bănuiților și despre sancțiunile aplicate.

Comunicarea a fost elaborată în cadrul proiectului „Asigurarea implementării în Moldova a unor standarde mai bune în domeniul drepturilor omului” implementat de CRJM, cu suportul financiar al Ambasadei Olandei.

* * *

În vederea eficientizării executării hotărârilor CtEDO și prevenirii de violări similare pe viitor, organizațiile necomerciale pot transmite comunicări către Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei despre măsurile întreprinse de către stat. Detaliile privind modalitatea întocmirii acestora este descrisă în [manualul „Implementarea hotărârilor CtEDO”](#) elaborat de [European Implementation Network \(EIN\)](#).

---

29 de ani de la înființarea ”Misiunii de Pacificare” de pe Nistru

De 29 de ani, fiecare sfârșit de iulie ne aduce aminte că pe teritoriul țării noastre există o Misiune de Pacificare.

Misiunea ce nu are competențe acordate de ONU, la fel ca alte misiuni din întreaga lume. În momentul creării acesteia nu i-a fost acordat un termen și mandat concret de activitate, așa cum se procedează la nivel mondial. Misiunea a devenit tot mai oarbă la ilegalitățile din regiune deoarece contingentul rus și transnistrean au creat o simbioză. Aceste două componente ar trebui să fie separate, însă în practică nu este deloc așa.

Militarii ruși din misiune trăiesc, își cresc copiii, au o viață socială activă în afara funcției – în regiunea transnistreană. Acolo au locuințe, iar membrii familiilor lor frecventează școlile de acolo sau activează în instituțiile din regiune. În condițiile actuale, oamenii din Zona de Securitate văd rost în această misiune tot mai rar.

Acest material a fost elaborat în cadrul proiectului „Promovarea Drepturilor Omului în Transnistria”, implementat de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar oferit de National Endowment for Democracy.

**Promo-LEX a elaborat împreună
cu partenerii săi, opt
Rapoarte în cadrul celui de-
al III-lea ciclu de Evaluare
Periodică Universală a
Republicii Moldova**

În ianuarie–februarie 2022, Republica Moldova va trece prin cel de-al treilea ciclu de Evaluare Periodică Universală (EPU) efectuată de către Consiliul ONU pentru Drepturile Omului la cea de-a 40-a sesiunea a Grupului de Lucru privind EPU (WG) și care se va axa pe revizuirea gradului de aplicare și respectare a standardelor universal recunoscute în materie de drepturi ale omului.

Pentru acest proces, Promo-LEX în parteneriat cu alte organizații ale societății civile naționale și internaționale, a elaborat și expediat către Biroul Națiunilor Unite al Oficiului Înaltului Comisariat pentru Drepturile Omului în Geneva (OHCHR) 8 rapoarte pe diverse subiecte, cu constatări și recomandări formulate în vederea îmbunătățirii situației drepturilor omului în Republica Moldova.

Rapoartele relevă cele mai importante probleme sistemice și conțin recomandări pentru următoarele domenii:

1. Situația drepturilor omului în regiunea Transnistreană a

- Republicii Moldova;
2. Tortura și rele tratamente în Republica Moldova;
  3. Discursul de ură și incitare la discriminare în Republica Moldova;
  4. Situația femeilor consumatoare de droguri, lucrătoarele sexului comercial și disponibilitatea tratamentului dependenței de droguri în Republica Moldova;
  5. Legile și politicile anti-drog și impactul acestora în privința drepturilor omului: măsurile punitive împotriva consumatorilor de droguri în Republica Moldova, alternativele la condamnare sau pedeapsă pentru infracțiunile asociate consumului de droguri;
  6. Violența în familie și violența sexuală în Republica Moldova;
  7. Tratamentul inuman și degradant;
  8. Situația drepturilor omului în Republica Moldova, cu accent pe drepturile Copiilor Apărători ai Drepturilor Omului.

Aceste Rapoarte urmează să fie examinate la a 40-a sesiunea a Grupului de Lucru privind UPR (WG) care va avea loc în perioada ianuarie – februarie 2022. Totodată, în noiembrie 2021 Guvernul Republicii Moldova urmează să prezinte Grupului de Lucru privind UPR raportul său național. După examinarea rapoartelor societății civile și a Guvernului, Consiliul ONU pentru Drepturile Omului va formula recomandări pentru Republica Moldova în vederea îmbunătățirii situației în domeniul drepturilor omului pentru următorii 5 ani.

Rapoartele în limba engleză vor fi ulterior disponibile pe situl www.promolex.md

[Evaluarea Periodică Universală](#) este un mecanism al Consiliului Organizației Națiunilor Unite pentru Drepturile Omului cu ajutorul căruia este evaluată îndeplinirea obligațiilor și angajamentelor statelor membre ONU, în domeniul drepturilor omului. EPU a fost creată de către Adunarea Generală a ONU la 15 martie 2006. În prezent, nu există nici un alt mecanism

universal de acest gen. EPU este unul dintre elementele-cheie ale Consiliului ONU pentru Drepturile Omului, care le reamintește statelor despre responsabilitatea lor de a respecta pe deplin și de a pune în aplicare toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Scopul final al acestui mecanism este de a îmbunătăți situația drepturilor omului în toate statele și a aborda încălcările drepturilor omului oriunde acestea apar.

Mai multe informații despre rezultatele ciclului II de Evaluare Periodică Universală a Republicii Moldova, găsiți [aici](#).

**APEL PUBLIC către
reprezentanții și
reprezentantele partidelor
care au fost aleși/alese în
Parlament**

APEL PUBLIC

către reprezentanții și reprezentantele
partidelor care au fost aleși/alese în Parlament

www.promolex.md

În contextul alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 și confirmarea rezultatelor acestora de către Comisia Electorală Centrală,

Luând în considerare numărul femeilor deputate care au acces în noul Parlament, conform datelor preliminare,

Ținând cont de principiile fundamentale de edificare a unei democrații autentice, potrivit căreia egalitatea de gen constituie un pilon al democrației și un imperativ al echității sociale,

Noi, reprezentanții și reprezentantele societății civile din Republica Moldova, preocupați/-te de promovarea principiilor egalității de gen în toate sferele vieții sociale și politice, solicităm liderilor și liderelor politici/-ce să dea dovadă de consecvență și voință politică în asigurarea reprezentării echitabile a femeilor și a bărbaților în toate structurile noului Legislativ și în procesul de formare a Guvernului.

Reieșind din experiența celorlalte legislaturi, unde constatăm distribuția inechitabilă de gen în formarea fracțiunilor politice parlamentare, Conducerii Parlamentului și a Biroului

permanent, femeile fiind considerabil subreprezentate în organele de conducere,

SOLICITĂM:

- 1. Repartizarea funcțiilor cheie (Guvern și Parlament) prin asigurarea reprezentării egale a femeilor și bărbaților, bazată pe meritocrație.**
- 2. Reprezentare echitabilă a femeilor și a bărbaților în funcțiile de conducere ale Parlamentului,** prin desemnarea a cel puțin unei vicepreședinte a Parlamentului. Aceeași regulă să fie aplicată în procesul de partajare a funcțiilor de conducere ale fracțiunilor, comisiilor și delegațiilor parlamentare.
- 3. Reprezentare echilibrată și incluzivă în Guvern.** Numărul de bărbați (miniștri) să fie egal cu cel al femeilor (ministre). Inclusiv introducerea în Legea cu privire la Guvern și în Regulamentul Guvernului a cotei minime de 40% pentru reprezentarea femeilor și a bărbaților în funcții de miniștri/-trei.
- 4. Crearea Comisiei pentru oportunități egale în cadrul Parlamentului.** Atribuțiile comisiei vor include: (i) avizarea obligatorie a tuturor actelor legislative relevante din perspectiva impactului asupra egalității de gen și oportunităților egale pentru toți; (ii) audierea anuală a tuturor autorităților centrale în ceea ce privește progresul în implementarea politicii de stat în domeniu, precum și a angajamentelor internaționale relevante pentru domeniu (CEDAW, UPR, MDG, etc.); (iii) prevenirea și combaterea sexismului, a discriminării și a hărțuirii sexuale în activitatea parlamentară.

Semnături și semnatare:

65 de organizații neguvernamentale și persoane fizice, reprezentanți/-te ai trei rețele naționale:

Platforma pentru Egalitate de Gen, reprezintă o uniune

benevolă a 36 de ONG-uri și persoane fizice care militează pentru egalitatea de gen în toate sferele vieții: Asociația Împotriva Violenței în Familie-Casa Mărioarei; AO "Femeia Modernă"; A.O. "Mildava"; AO Moldsolidaritate; AO "Forul Organizațiilor de Femei din Republica Moldova"; AO "Gender-Centru"; Fondul pentru Prevenirea Criminalității; Promo-LEX; AO Femeia pentru Viitor; A.O. Onoare și Drepturile Femeii Contemporane; Alina Andronache; Ana Gurău; Asociația Femeilor Antreprenoare din Moldova; Centrul "Parteneriat pentru Dezvoltare"; Centrul de Asistență Juridică pentru Persoane cu Dizabilități; Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii "Memoria"; Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului; Clubul Politic al Femeilor 50/50; AO AFINA; Fundația Est-Europeană; Galina Precup; Georgeta Carasiucenco; Grupul de Inițiative Feministe din Moldova; Marina Zarija; Nata Scobioală; Olga Nicolenco; Tatiana Kebak; Cornelia Călin; AO Iunona; Fundația pentru Educație Non Formală; Keyston Moldova; AO Pro-Cimislia; AO INTERACȚIUNE; Amnesty International Moldova; Constanța Dohotaru; Elena Ratoi, Asociația Femeia pentru Societatea Contemporană.

Coaliția Națională "Viața fără Violență în Familie", reprezintă o platformă neinstituționalizată, formată din 23 de organizații non-guvernamentale și instituții publice, prestatori de servicii în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie: AO „Centrul de Drept al Femeilor” (CDF), AO „Centrul Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada”, AO „Promo-LEX”, AO Centrul Național pentru Prevenirea Abuzului față de Copii (CNPAC), AO "Gender – Centru", Asociația împotriva Violenței „Casa Mărioarei”, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”, Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor , [Instituția Publică Centrul Maternal „Pro-Femina”](#)– Hîncești, [Instituția Publică Centrul Maternal „Pro Familia”](#)– Căușeni, Instituția Publică Centrul Maternal – Cahul, AO [„Stimul”-Ocnița](#), [Institutul pentru Familie și Inițiative Sociale](#), [Instituția Publică Centrul de Criză Familială „SOTIS”](#) – Bălți,

A0 „Onoarea și Dreptul Femeii Contemporane”- Bălți, [Instituția Publică Centrul Maternal Drochia](#), A0 [Centrul pentru Tineri „Dacia” – Soroca](#); A0 [Centrul pentru Agresori – Drochia](#), A0 „Vesta” – Comrat, A0 „Centrul psiho-social” – Vulcănești, A0 [„Interaction” – Tiraspol](#), A0 [„Jenskie Initsiativy” – Tiraspol](#), A0 [„Resonance” – Tiraspol](#).

Coaliția pentru Incluziune și Nediscriminare, o este o platformă de advocacy, formată din 14 ONG-urii și persoane fizice care militează pentru drepturile omului, promovarea egalității și combaterea discriminării: Asociația Promo-LEX, Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD), Centrul de Informații „GENDERDOC-M”, Institutul pentru Drepturile Omului (IDOM), Inițiativa Pozitivă, Ana Furtună, Centrul pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (CDPD), Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități (AOPD), Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM), Gender-Centru, Uniunea Organizațiilor Invalizilor din RM, Asociația de Reabilitare a Invalizilor din RM și Asociația Națională a Mediatorilor Comunitari din R.M, Keystone Moldova și Centrul pentru Drepturile Romilor.

Federația Rusă condamnată la CtEDO în alte două cauze din regiunea transnistreană. Autoritățile de la Moscova sunt obligate să achite

38.600 de Euro

Sursa foto: gsinpmr.org

La 13 iulie 2021, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a pronunțat Hotărârea în cauzele [Cilei și Rosip v. Republica Moldova și Federația Rusă](#), prin care a constatat încălcarea art. 3, 5§1, 13, dar și art. 1 Protocolul 1 din Convenție de către autoritățile ruse.

Cauzele se referă la plângerile reclamanților cu privire la condițiile inumane de detenție, detenția ilegală, confiscarea ilegală a bunurilor, dar și lipsa unor remedii eficiente cu privire la plângerile acestora.

Primul reclamant a fost arestat de structurile de forță ale „rmn” în anul 2008, fiind acuzat de tentativă de omor. La 5

iunie 2009, acesta a fost condamnat de pretinsele instanțe locale la 11 ani de privațiune de libertate. Reclamantul a solicitat anularea condamnării sale în fața Curții Supreme de Justiție (CSJ) a Republicii Moldova. Printr-o scrisoare din 10 mai 2010, CSJ a returnat recursul său fără examinare, invocând lipsa competenței de a examina hotărârile pronunțate de pretinsele instanțe ale „rmn”. Acesta s-a plâns la CtEDO, invocând încălcarea art. 5§1 din Convenție (dreptul la libertate și siguranță).

Al doilea reclamant a fost arestat de structurile de forță ale „rmn” la 20 decembrie 2012, fiind acuzat de deturnare de fonduri ale partenerilor săi de afaceri. Detenția sa a fost prelungită în mod repetat. La 24 decembrie 2012, bunurile sale personale, precum și proprietățile companiei sale au fost confiscate. La 16 iunie 2014, „judecătoria or. Bender” a condamnat reclamantul, „pentru abuz de putere” la 1 an și 8 luni de închisoare și la o amendă de 270 de ruble „rmn”. De asemenea, așa-numita instanță a obligat reclamantul să achite 212.750 de Euro cu titlu de prejudiciu.

Reclamantul a fost deținut în mai multe locuri private de libertate din regiunea transnistreană, în condiții inumane de detenție: umiditate ridicată, supraaglomerare, lipsa ventilării artificiale, paturi supraetajate din lemn, fără lenjerie de pat, condiții nesanitare, alimente puține și de proastă calitate, paraziți etc.

Prin urmare, al 2-lea reclamant a depus o cerere la CtEDO, în care s-a plâns de condițiile inumane de detenție, confiscarea ilegală a bunurilor sale, dar și lipsa unor remedii eficiente cu privire la plângerile sale.

Prin Hotărârea din 13 iulie 2021, CtEDO a reiterat că, în perioada în care reclamantii s-au aflat în detenție, Rusia a exercitat un control efectiv asupra regimului de la Tiraspol, fără de care acesta nu ar fi supraviețuit.

În privința ambilor reclamânți, Curtea a decis că detenția acestora a fost una ilegală, din moment ce preținsele instanțe din regiune transnistreană nu fac parte dintr-un sistem judiciar compatibil cu Convenția. În legătură cu al doilea reclamant, Curtea a constatat că acesta a fost deținut în condiții inumane, iar confiscarea bunurilor sale nu a avut un temei legal. Suplimentar, Curtea a decis că acesta nu a avut la dispoziție remedii eficiente cu privire la plângerile sale.

Astfel, Curtea a dispus achitarea din contul Federației Ruse, în beneficiul reclamantilor a sumei de 34.132 de Euro în calitate de prejudiciu material și moral, dar și suma de 4.500 Euro în calitate de costuri și cheltuieli pentru reprezentare.

Potrivit avocatului Promo-LEX, Alexandru Postica: "Această hotărâre confirmă odată în plus abuzurile grave la care sunt supuși locuitorii regiunii transnistrene: privare ilegală de libertate, condiții proaste de detenție, confiscări abuzive de proprietăți, dar și lipsa unor remedii eficiente în această privință. Chiar dacă faptele descrise în hotărâre s-au produs în anii 2010-2015, acestea sunt actuale și astăzi."

Hotărârea poate fi accesată [aici](#)

**DECLARAȚIE | Alegeri parțial
libere și parțial corecte**

Într-un climat marcat de discurs de ură, reflectare părtinitoare, suspiciuni de influență politică asupra organelor electorale

coaliția civică pentru alegeri libere și corecte

DECLARAȚIE

Alegeri parțial libere și parțial corecte într-un climat marcat de discurs de ură, reflectare părtinitoare și suspiciuni de influență politică asupra organelor electorale

Pornind de la principiile [\[1\]](#) care stau la baza unor alegeri libere și corecte, stabilite în tratatele și convențiile internaționale privind drepturile civile și politice și în Codul bunelor practici în materie electorală a Comisiei pentru Democrație prin Drept a Consiliului European (Comisia de la Veneția) și

Evidențiind că alegerile s-au desfășurat într-un cadru legal lacunar și cu prevederi problematice, care nu a fost îmbunătățit în corespundere cu adresele Curții Constituționale din 2016 și din 2020 și cu recomandările misiunilor naționale

de observare a alegerilor, ale OSCE/ODIHR și ale Comisiei de la Veneția

Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte *constată* că alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie au fost competitive, alegătorii au avut o varietate de alternative politice din care să aleagă, practic nu au existat obstacole sau presiuni de natură să împiedice concurenții electorali să-și exprime liber opțiunile și să prezinte ofertele ale alegătorilor, inclusiv prin intermediul dezbaterilor electorale;

Apreciază buna organizare a zilei alegerilor de către Comisia Electorală Centrală și organele electorale inferioare;

Atestă impactul pozitiv asupra asigurării șanselor egale pentru femei și bărbați în Parlament, a respectării de către concurenții electorali a cotei duble de gen la întocmirea listelor de candidați;

Având la bază principiile sus enunțate și pornind de la neregulile și abaterile constatate de către organizațiile membre ale Coaliției, atât pe parcursul campaniei, cât și în ziua alegerilor, Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte apreciază scrutinul parlamentar din 11 iulie 2021 ca fiind unul **parțial liber și parțial corect**, din următoarele considerente:

Coaliția consideră că ***examinarea contestațiilor electorale a avut loc într-un mod defectuos***. Omisiunea Parlamentului de a ajusta prevederile Codului electoral privind contestațiile electorale la prevederile Codului administrativ, a dus la situații de neînțelegere privind competența instituțiilor și procedura aplicabilă. Prin urmare, actorii procesului electoral au fost limitați în dreptul de contestare a acțiunilor oponentilor săi și privați de dreptul la un recurs efectiv. ***Tergiversarea examinării litigiilor electorale***, în particular, privind crearea secțiilor de votare pentru

alegătorii de peste hotare și din stânga Nistrului, au generat riscuri pentru integritatea procesului electoral și respectarea principiului de securitate juridică.

Coaliția constată cu îngrijorare **caracterul netransparent, imprevizibil și cu dubii rezonabile de influență politică a procesului de constituire a secțiilor de votare peste hotarele țării**. Contrar bunei practici de la alegerile precedente, CEC nu a folosit vreo metodologie de aplicare a celor trei criterii prevăzute de art. 31 din Codul electoral la constituirea secțiilor de votare în străinătate. Decizia inițială a CEC din 5 iunie 2021 a ignorat majorarea cifrelor pentru două criterii – prezența la vot la scrutinul precedent și înregistrarea prealabilă. Autoritățile responsabile de procesul constituirii secțiilor de votare din străinătate au dat dovadă de o comunicare interinstituțională defectuoasă, fapt constatat și de instanțele de judecată. Crearea cu întârziere a secțiilor de votare peste hotare, cu doar 18 zile înainte de votare, contrar termenului legal de minim 35 de zile, nu a permis o informare eficientă a alegătorilor din diasporă despre amplasarea noilor secții de votare.

Constatăm de asemenea că, **procesul de formare al secțiilor de votare pentru alegătorii din stânga Nistrului a fost lipsit de transparență, trezind îngrijorări cu privire la ingerința factorului politic** în activitatea CEC. Adoptarea inițială a hotărâri privind deschiderea a 44 de secții de votare^[2], inclusiv a 3 secții de votare în perimetrul necontrolat de autoritățile constituționale, a ignorat riscurile la adresa securității și integrității procesului de vot. Deși s-a renunțat ulterior la cele 3 secții de votare^[3], criteriile pentru deschiderea secțiilor de votare pentru alegătorii din localitățile din stânga Nistrului au fost instrumentalizate în mod arbitrar de către CEC, în absența unei metodologii clare. Lipsa accesului la informații și interzicerea desfășurării agitației electorale în stânga Nistrului de către autoritățile separatiste de la Tiraspol, nu a permis o informare liberă a

alegătorilor despre procesul electoral și programele concurenților electorali.

Scrutinul parlamentar din 11 iulie 2021 a fost marcat de multiple cazuri de **utilizare a resurselor administrative** (cel puțin 291 cazuri^[4]) de către unii concurenți electorali, afectând astfel egalitatea șanselor în alegeri. Majoritatea dintre ele se referă la implicarea funcționarilor publici în campania electorală în timpul programului de lucru și de asumare a meritelor pentru lucrări/servicii efectuate din bani publici. În lipsa unei definiții legale clare a resurselor administrative, dar și a sancțiunilor corespunzătoare pentru utilizarea acestora, problema respectivă rămâne a fi nesoluționată^[5]. Propuneri de amendare a Codului electoral la acest capitol au fost introduse în proiectul de lege nr. 263 din 19 iunie 2020, care a fost aprobat de Parlament doar în primă lectură.

Rămâne a fi problematică **raportarea cheltuielilor concurenților electorali către CEC**, care este frecvent lacunară sau lipsește complet. Potrivit estimărilor Promo-LEX, concurenții electorali nu au raportat cheltuieli de cel puțin 10,859,900 lei^[6].

Coaliția a observat cu îngrijorare **dinamica utilizării discursului de ură** pe durata campaniei electorale, generat de mai mulți concurenți electorali în adresa oponentilor politici și a președintei Maia Sandu, și care a căpătat o amploare în proximitatea alegerilor. Observatorii Promo-LEX au identificat cel puțin 132 de cazuri de discurs de ură și instigare la discriminare în spațiul public, în mass-media și în mediul online din Republica Moldova^[7]. Autoritățile au omis să dezvolte soluții legale și mecanisme pertinente pentru prevenirea, combaterea și sancționarea acestui fenomen, iar Parlamentul a eșuat în a aproba în lectură finală proiectul de lege nr. 301/2016 care reglementează infracțiunile motiv de

prejudecată .

Coaliția a stabilit că, *mass media*, cu unele excepții, a avut un comportament partinitor, a reflectat într-un mod dezechilibrat concurenții electorali și nu a asigurat informarea complexă a publicului despre procesul electoral și modalitatea de exercitare a dreptului la vot.

Monitorizarea serviciilor media audiovizuale a arătat prezentarea disproporționată a concurenților electorali, îndeosebi dintre Blocul Electoral al Comuniștilor și Socialiștilor și ceilalți concurenți. BECS a fost cel mai vizibil concurent electoral, fiind promovat masiv de două posturi TV (NTV Moldova și Primul în Moldova) din cele 10 monitorizate de CALC, și favorizat, prin timpul alocat intervențiilor, de alte trei posturi (Moldova 1, Prime TV și Publika TV). Trei posturi au avut o politică editorială dezechilibrată în favoarea PP ȘOR, iar TV6, RTR Moldova și Prime TV au alocat spațiu mai mare exponenților acestui partid. Alte trei posturi (Pro TV, TV8 și Jurnal TV) au reflectat relativ echilibrat campania electorală, cu excepția ultimei săptămâni de campanie când a fost remarcată defavorizarea BECS.

Consiliul Audiovizualului, autoritatea de reglementare în audiovizual, nu și-a exercitat atribuțiile de supraveghere și control cu maximă diligență și bună credință și nu a luat decizii prompte pentru a asigura reflectarea corectă și echidistantă a candidaților de către toți furnizorii serviciilor media audiovizuale. CA a lansat în campania electorală un singur raport de monitorizare, care a constatat derogări de la legislație din partea mai multor radiodifuzori, dar a intervenit cu sancțiuni într-un singur caz, celelalte posturi TV fiind lăsate fără atenție. Lipsa de promptitudine și eficiență a acestei instituții nu a contribuit la asigurarea unor alegeri libere și corecte.

În presa online, caracterul partinitor, selectiv și

dezechilibrat de reflectare a campaniei electorale a fost și mai pronunțat. Rezultatele monitorizării a zece portaluri de știri arată că BECS a fost concurentul electoral cel mai des plasat într-un context pozitiv, iar PAS a fost cel mai des plasat într-un context negativ. Doar două din portalurile monitorizate (Agora.md și Newsmaker.md) au avut, per ansamblu, o politică editorială echilibrată în raport cu actorii politici. Portalurile Actualitati.md și Kp.md au manifestat partizanat politic evident în favoarea BECS, iar Timpul.md – în favoarea AUR. Aceste publicații online au neglijat totalmente normele deontologiei jurnalistice, publicând articole tendențioase de discreditare a unor politicieni și concurenți electorali, speculații și insinuări fără a prezenta replica celor vizați. Patru portaluri (Noi.md, Sputnik.md, Unimedia.info, Gagauzinfo.md) au avut o politică editorială care a favorizat, într-o măsură mai mare sau mai mică, concurentul electoral BECS, iar Realitatea.md a favorizat PAS. În cazul unor portaluri, a fost constatată publicarea unor articole cu caracter publicitar ascuns, adică nemarcat corespunzător.

Numărul mare și diversitatea incidentelor electorale constatate în ziua alegerilor reprezintă o îngrijorare aparte în acest scrutin. Până la ora 22.30, observatorii Promo-LEX au raportat 459 incidente^[8], inclusiv: zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor (15 cazuri), încălcarea secretului votului (89 cazuri), agitație electorală sau PR negru în incinta secției de votare (28 cazuri), deficiențe în listele electorale dar și în funcționarea SIAS Alegeri (57 cazuri) etc.

Deși reprezintă o problemă mai veche pentru procesul electoral din Republica Moldova, **transportarea organizată a alegătorilor** nu a fost reglementată de către Parlament până în prezent. În perioada electorală CALC a înaintat către CEC două demersuri prin care a solicitat adoptarea pentru scrutinul parlamentar din 11 iulie 2021 a unei hotărâri care să prevină transportul

organizat al alegerilor în ziua votării^[9]. Contrar bunelor practici stabilite anterior, CEC nu a adoptat această hotărâre. În consecință, observatorii Promo-LEX au raportat 29 cazuri de transportare organizată a alegerilor. Conform rapoartelor observatorilor, dar și din sursele mass-media care au reflectat activ ziua alegerilor se conturează o legătură vizibilă între cazurile de transportare a alegerilor și alegerile de cumpărare a voturilor.

Coaliția constată menținerea fenomenului de **discriminare a persoanelor cu nevoi speciale**, care continuă să se confrunte cu bariere de accesibilitate fizică și informațională. Peste 70% din secțiile de votare au fost inaccesibile pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, numărul secțiilor de votare accesibile fiind sub 1%. Cu excepția a doi concurenți electorali care au publicat platformele electorale în sistem Braille, ceilalți concurenți electorali nu au elaborat și difuzat materiale în formate accesibile pentru persoane cu dizabilități. Doar CEC și CICDE au elaborat și difuzat spoturi video cu traducere în limbaj mimico-gestual.

---

www.alegeliber.md – **Coaliția civică pentru Alegeri Libere și Corecte** este o entitate permanentă, benevolă, constituită din 36 organizații obștești din Republica Moldova cu scopul de a contribui la dezvoltarea democrației în Republica Moldova prin promovarea și desfășurarea alegerilor libere și corecte în conformitate cu standardele ODIHR (OSCE), ale Consiliului European și a instituțiilor specializate afiliate acestuia.

[1] Documentul Reuniunii de la Copenhaga a Conferinței pentru dimensiunea umană a OSCE din 29 iunie 1990, la care Republica Moldova a aderat la 10 decembrie 1991.

[2] https://a.cec.md/ro/cu-privire-la-organizarea-sectiilor-de-votare-pentru-alegatorii-din-2751_99578.html

[3] https://a.cec.md/ro/pentru-modificarea-anexei-la-hotararea-comisiei-electorale-centrale-nr-4965-2751_99658.html

[4] A se vedea datele cumulative din rapoartele nr. 2-5 ale Misiunii Promo-LEX de observare a alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021. <https://promolex.md/category/alegeri/parlamentare/anticipate-2021/?lang=ro>

[5] Proiectul de lege nr. 263 din 19 iunie 2020 a fost votat de către Parlament doar în prima lectură

[6] Se face referință la perioada electorală de până la 2 iulie 2021.

[7] În perioada 11 mai – 5 iulie 2021.

[8] Numărul incidentelor din ziua alegerilor parlamentare a fost în scădere ușoară comparativ cu scrutinul prezidențial din toamna anului 2020 (turul I cu (-22) și Turul II cu (- 40) incidente)

[9] Similară [hotărârii CEC nr. 4390 din 20 octombrie 2020 cu privire la unele aspecte ce țin de transportul organizat al alegătorilor la secțiile de votare în ziua alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020](#)

CtEDO a condamnat Republica Moldova pentru aplicarea torturii față de un consumator de droguri. Curtea a constatat și ineficiența investigației faptelor de tortură

La 13 iulie 2021, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CtEDO) a pronunțat hotărârea în cauza Maier v. Republica Moldova (plângerea nr. 7816/13).

Cauza se referă la nerespectarea de către poliție a interdicției aplicării torturii și investigarea ineficientă a acesteia de către procuratură, inclusiv ineficiența mecanismului de control judiciar.

Maltratarea reclamantului și investigarea ineficientă

Potrivit circumstanțelor cauzei, la 20 iulie 2012, reclamantul, împreună cu M., circulau lângă secția de poliție Codru când au fost opriți de mai mulți polițiști. Amândoi au fost reținuți și escortați la secția de poliție. Potrivit reclamantului, la secția de poliție și-a exprimat dezacordul cu privire la acțiunile poliției, după care a fost maltratat de mai mulți ofițeri de poliție, care l-au lovit cu picioarele în cap și corp timp de până la zece minute. În acest timp l-au insultat, arătând o atitudine discriminatorie clară față de consumatorii de droguri. M. a fost martor la acțiunile de maltratare a poliției.

La 25 iulie 2012, reclamantul a depus o plângere penală la Procuratura în care a solicitat investigarea maltratării sale de către ofițerii de poliție. Plângerea a fost înaintată Procuraturii s. Centru, care a audiat reclamantul și ofițerii care l-au reținut. Potrivit reclamantului, el a cerut ca tatăl lui M. și M. să fie audiați ca martori, menționând că M. a fost martorul acțiunilor de maltratare, în timp ce tatăl lui M. l-a văzut pe reclamant după incident cu semne clare de rele tratamente pe fața lui. Cu toate acestea, cei doi martori nu au fost audiați de către procuror.

Prin ordonanța sa din 29 august 2012, procuratura a refuzat să inițieze proceduri penale. Procurorul a constatat că reclamantul fusese reținut sub suspiciunea că se afla sub influența drogurilor, o suspiciune confirmată ulterior criminalistic. Mai mult, inițial îi declarase procurorului că nu avea nimic în seringi, în timp ce raportul criminalistic găsisse droguri ilegale în ele. Având în vedere aceste circumstanțe și lipsa unei explicații coerente, procurorul a constatat că declarațiile reclamantului nu erau consecvente și erau un mijloc de apărare în cadrul procedurilor penale inițiate împotriva reclamantului pentru păstrarea de droguri. La 18 septembrie 2012, reclamantul a atacat ordonanța procurorului. La 28 septembrie 2012, procurorul ierarhic superior a menținut soluția prin ordonanța sa din 29 august 2012. Reclamantul a contestat această ordonanță la Judecătoria Centru din Chișinău. În susținerile sale în fața instanței, reclamantul a menționat că cei doi martori cărora le ceruse audierea nu fuseseră încă audiați și că au fost intimidați să nu depună mărturie în legătură cu maltratarea sa. În special, M. se temea să plece de acasă și să fie arestat.

La 8 noiembrie 2012, judecătorul de instrucție a sectorului Centru a menținut ordonanțele și a respins plângerea reclamantului. Judecătorul a constatat că reclamantul și M. au încercat să distrugă probe împotriva lor și au rezistat ofițerilor care arestau, prin urmare maltratarea ar fi fost

justificată.

Reclamantul a susținut că a fost maltratat continuu timp de până la zece minute și a suferit o serie de vânătăi la diferite părți ale corpului său. La doi ani după evenimente, o evaluare psihologică efectuată de Centrul de reabilitare Memoria confirmase că suferise de tulburări de stres post-traumatic. Reclamantul afirmă că polițiștii au strigat insulte asupra reclamantului în timp ce îl maltratau, arătându-le motivația discriminatorie. Reclamantul a indicat că potrivit unui studiu Promo-LEX din 2014 privind atitudinea ofițerilor de poliție moldoveni față de consumatorii de droguri, 70% dintre aceștia au considerat că consumatorii de droguri erau mai degrabă criminali decât victime ale consumului și 63% asociau consumatorii de droguri cu infractorii.

Constatările Curții

Curtea a constatat violarea art. 3 sub aspect substanțial. Având în vedere lipsa oricărei explicații plauzibile pentru originea numeroaselor vânătăi de pe diferite părți ale corpului reclamantului, Curtea a concluzionat că a fost maltratat în timpul detenției. Prin urmare, a existat o încălcare a articolului 3.

Curtea a constatat violarea art. 3 sub aspectul investigării și controlului judiciar ineficient. Curtea notează, de asemenea, că procuratura nu a intervievat niciunul dintre medicii care l-au văzut pe reclamant în 20, 23 și 24 iulie 2012, în special, medicul care l-a văzut pe reclamant în 20 iulie 2012 și care a fost singurul expert medical care a văzut reclamantul înainte de eliberare. În sfârșit, modul în care instanța națională a realizat controlul judiciar ridică îngrijorări suplimentare. În special, în ceea ce privește originea prejudiciului reclamantului, instanța națională s-a bazat pe motive, cum ar fi faptul că utilizarea forței a fost justificată de acțiunile reclamantului. Prin urmare, Curtea a indicat că procurorii și judecătorul au luat astfel un rol

activ în favorizarea ofițerilor acuzați de rele tratamente, acțiuni realizate în detrimentul reclamantului. Având în vedere cele de mai sus, Curtea a constatat că autoritățile nu și-au îndeplinit obligațiile care decurg din articolul 3 al Convenției de a asigura o investigație eficientă a acuzațiilor reclamantului de rele tratamente.

Curtea a dispus achitarea în beneficiul reclamantului a sumei de 7500 Euro cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 1500 Euro în calitate de costuri și cheltuieli. Hotărârea poate fi accesată [aici](#)

Poziția Promo-LEX și Institutului pentru Drepturile Omului (IDOM)

Potrivit Avocatului Asociației Promo-LEX, Director al Programului Drepturile Omului, Vadim Vieru, "această cauză reconfirmă încă odată că Procuratura are încă deficiențe legate de procesul de investigare a faptelor de tortură, iar controlul judiciar în astfel de cauze poate să fie formal. De asemenea, CtEDO subliniază că poliția este afectată de stereotipuri legate de consumatorii de droguri, iar aceștia sunt tratați ca și infractori, mai puțin ca persoane dependente care necesită tratament".

Potrivit Directorului Executiv IDOM, Vanu Jereghi, "autoritățile statului trebuie să atragă atenție asupra cazurilor de tortura împotriva consumatorilor de droguri. Susținem eforturile realizate de autorități până în prezent și considerăm că sistemul judiciar trebuie să fie reformat astfel ca asemenea cazuri să nu se mai repete"

Procurorii care au refuzat în pornirea urmăririi penale sunt Eugeniu Gore și Nicolae Geru. Controlul judiciar a fost realizat de judecătorul Borislav Babenco.

Reclamantul a fost reprezentat în fața CtEDO de avocații IDOM și Promo-LEX, iar servicii de reabilitare au fost acordate de CRVT "Memoria".

Pentru mai multe informații, contactați:
Vadim Vieru, Director de Program, Avocat, Asociația Promo-LEX
GSM: +37368017507;
E-mail: vadim.vieru@promolex.md

Constatările Misiunii de Observare Promo-LEX în contextul monitorizării scrutinului parlamentar anticipat din 11 iulie 2021 și a numărării rapide a voturilor în baza datelor colectate în 600 secții de votare cuprinse în eșantion

Misiunea de Observare Promo-LEX prezintă informația privind incidentele raportate în ziua alegerilor de către cei 881 observatori pe termen scurt (OTS) [\[1\]](#), care au monitorizat procesul electoral atât în secțiile de votare din țară, cât și în cele de peste hotare. Astfel, sunt prezentate principalele constatări cu privire la deschiderea și închiderea secțiilor de votare (SV), votarea pe parcursul zilei alegerilor, statistica incidentelor semnalate de observatori, precum și o

analiză a rezultatelor numărării rapide a voturilor realizată de către MO Promo-LEX.

Pe parcursul zilei alegerilor, până la ora 22.30, au fost recepționate de la OTS un număr

de 538 de semnalări, dintre care 459 au fost calificate drept incidente de către echipa centrală a Misiunii de Observare Promo-LEX. Numărul incidentelor din ziua alegerilor parlamentare a fost în scădere nesemnificativă comparativ cu scrutinul prezidențial din toamna anului 2020 (turul I cu (-22) și Turul II cu (- 40) incidente).

Pe parcursul zilei alegerilor, în secțiile observate, votarea în general a fost organizată eficient. În același timp, procesul de filmare a operațiunilor electorale a fost unul lipsit de continuitate pe alocuri, iar SIAS Alegeri a manifestat disfuncționalități sporadice. De asemenea, observatorii au raportat cazuri particulare de agitație electorală.

Suspiciunile privind oferirea de recompense și transportarea organizată a alegătorilor au caracterizat în special procesul electoral desfășurat în contextul participării la vot a cetățenilor din regiunea transnistreană. Secretul votului a fost afectat de incidența sporită a numărului de cazuri de

fotografieri a opțiunii de vot a alegătorilor. Procesul de observare a cunoscut situații izolate de intimidare a observatorilor Promo-LEX de către unii funcționari electorali. Numărarea voturilor a fost, în general, rapidă și calmă.

Mai multe detalii despre incidentele înregistrate vedeți în prezentarea de mai jos.

Rezultatele numărării rapide a voturilor pentru alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021, realizată de către MO Promo-LEX în baza proceselor verbale colectate din 600 de secții de votare cuprinse în eșantion, confirmă rezultatele preliminare stabilite de CEC, încadrându-se în marja de eroare de +/-1.6% a eșantionului.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor parlamentare anticipate din 2021 în secțiile de votare create în străinătate”, precum și al Oficiului Ambasadei Regatului Țărilor de Jos la Chișinău prin proiectul „Suport pentru informarea cetățenilor și observarea civică a alegerilor parlamentare anticipate din 2021 în secțiile de votare create alegătorii din regiunea Transnistreană”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

---

[1] 600 OTS statici + 160 OTS echipe mobile + 41 OTS în SV pentru alegătorii din regiunea Transnistreană + 80 OTS statici detașați peste hotare

---

Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021: ultimele detalii privind

desfășurarea scrutinului

#observatorPromoLEX

Misiunea de Observare Promo-LEX prezintă
ultimele date din ziua Alegerilor Parlamentare
Anticipate din 11 iulie 2021

Ora 22:00

11 iulie 2021

Ora: 22:00

*Misiunea de Observare Promo-LEX a alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 constată că din **totalul de 538 de semnalări raportate** de către observatorii Promo-LEX până la 22:00, de către echipa centrală a Misiunii Promo-LEX **au fost prelucrate 459**, dintre care în **prezentul comunicat sunt incluse 62 de incidente.***

Ultimele detalii privind desfășurarea scrutinului:

Misiunea Promo-LEX de observare a alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021 constată,

Zvonuri, tentative sau chiar situații de recompense materiale sau bănești oferite alegătorilor în perimetrul de 100 m al

secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 2 cazuri

- **SV 15/014 Dubasari, Ustia.** Un alegător a reproșat observatorului din partea unui concurent zvonuri referitor la recompensele bănești din partea a doi concurenți (suma de 25 euro pentru vot). Între ei s-a iscat o ceartă. Președintele BESV a intervenit pentru a calma spiritele.
- **SV 18/022 Floresti, Cuhurestii de Sus.** Un alegător a prezentat observatorului probe video cu o doamnă și un carnet cu nume în care afirma că au fost notate persoanele ce au primit recompense bănești. Bărbatul a relatat ca aceasta era poziționată la 60m de secția de vot și remunera alegătorii care au votat pentru unui concurent. A intervenit poliția și președintele BESV care au discutat cu bărbatul, nu au reușit să o găsească pe doamna dată.

Transportarea organizată a alegătorilor (autocare, microbuze sau alte unități de transport care în mod normal nu ar avea ce căuta în preajmă) – 1 caz.

- **Cocieri, Regiunea Transnistreană.** La ora 18:15, observatorul Promo-LEX a identificat un grup de autoturisme (cel puțin 8 automobile) ce transportau în mod repetat alegători câte 4 alegători spre SV 37/15. Automobilele se aflau în zona hidrocentralei electrice, unde erau prezenți circa 30 de persoane. Alegătorilor li s-a promis câte 300 ruble.

Înteruperea pe parcursul zilei votării a procesului de filmare a operațiunilor electorale – 5 cazuri.

- **SV 1/245, Chișinău, Rîșcani.** Timp de aproximativ două ore, procesul de votare nu a fost filmat. După observarea situației și verificarea echipamentului, procesul de filmare a fost reluat.

- **SV 30/11 Strășeni, Căpriana.** La ora 18:18, observatorul a identificat că camera este deconectată și nu este orientată spre urna de vot. Președintele BESV a comentat că camera a filmat până la ora 9:00, după care a fost deconectată și va fi reconectată la ora 21:00, la etapa numărării buletinelor de vot.
- **SV 7/005 Cahul, Cahul.** După închiderea SV, Președintele BESV a oprit camera de luat vederi. A fost întrebat de ce a făcut-o, el a motivat că așa a fost instruit.
- **SV 24/001 Ocnița, Ocnița.** Camera nu funcționează în timpul numărării voturilor.
- **SV 25/002 Orhei, Orhei.** Camera de supraveghere nu a fost reparată de dimineață. A fost chemat un domn să repare camera de supraveghere și nu a putut. În timp ce se numărau voturile camera era defectă.

Agitație electorală sau PR negru în perimetrul de 100 m și/sau în incinta secției de votare pentru a determina alegerea alegătorilor – 1 caz.

- **SV 4/037 Anenii Noi, Țîntăreni.** După exercitarea dreptului la vot, o alegătoare a început să facă agitație electorală în favoarea unui concurent în interiorul SV. Președinta BESV a rugat persoana să părăsească SV, la care alegătoarea a numit-o cu cuvinte indecente și a părăsit SV. Afară a continuat să facă agitație electorală. Observatorii prezenți, au comunicat OTS că acest alegător la fiecare alegeri se comportă la fel, perturbând ordinea publică.

Încetarea/suspendarea nejustificată a votării în secția de votare – 1 caz.

- **SV 30/11 Strășeni, Căpriana.** La ora 18:18, Președintele BESV, a menționat că va fi efectuată dezinfectare SV și a suspendat procesul de votare pe 10 minute. În perioada dezinfectării, în SV se afla Președintele BESV și dereticătoare.

Acte de violență sau intimidări ale alegătorilor, sau altor persoane – 2 cazuri.

- **SV 38/46.** La ora 17.22 o alegătoare era foarte agresivă. A încercat să-și pună singură ștampila în pașaport și a rupt buletinul de vot.
- **SV 38/58 Irlanda, Dublin.** Membru BESV din partea unui partid a avut un comportament agresiv, a încercat să vadă pentru cine au votat alegătorii. A avut altercații verbale cu alegătorii. A intimidat și observatorul Promo-LEX prin întrebări impertinente.

Deficiențe în listele electorale (discrepanțe dintre adrese; alegători decedați; semnături în locul altor persoane) – 5 cazuri.

- **SV 1/10, Chișinău, Botanica.** Doi alegători nu s-au regăsit în listele electorale. Ei nu se regăseau pe liste din cauza că blocul unde locuiau și-a schimbat adresa. Alegătorii au votat pe listele suplimentare. Fiind îmbrăcat în tricou roșu, acesta a declarat că unui concurent o să rezolve toate problemele.
- **SV 1/215, Chișinău, Rîșcani.** Un alegător nu s-a regăsit în listele electorale (ap. nr. 59). Problema persistă deja câteva scrutine la rând: apartamentele 58, 60 și 61 sunt incluse, iar apartamentul său lipsește. Președintele BESV a apelat la CEC, unde a fost informat că alegătorul urmează să se adreseze la ASP.
- **SV 1/206, Chișinău, Rîșcani.** Alegătorul a identificat în listele electorale o rudă care este decedată.
- **SV 1/61, Chișinău, Botanica.** Alegătorul a identificat în listele electorale o rudă care este decedată.
- **SV 1/191, Chișinău, Rîșcani.** Un alegător a identificat în listele electorale o persoană străină înregistrată la adresa sa de domiciliu.

Deficiențe în funcționarea SIAS Alegeri (suspendarea funcționării; situații când SIAS Alegeri indică faptul că

alegătorul a votat, iar acesta susține că nu a votat) – 4 cazuri.

- **SV 1/242, Chișinău, Rîșcani.** Timp de aproximativ 15 minute nu a funcționat SIAS Alegeri din cauza lipsei conexiunii la internet
- **SV 1/79, Chișinău, Buiucani.** În SIAS Alegeri un alegător figura precum că deja a votat, însă în fișa de însoțire nu avea aplicata ștampila votat. Alegătorului nu i s-a permis să voteze.
- **SV 38/37 Franța, Paris.** La ora 17.42 SIAS Alegeri indică faptul că persoana a votat însă alegătorul spune că nu a votat.
- **SV 18/ 64 Florești, Tîrgul Vertiujeni.** La ora 19. 10 un alegătorul a prezentat buletinul de identitate, având viza de reședință în Tîrgul- Vertiujeni. În SIAS Alegeri este indicat că a fost inclus în lista electorală din Vertiujeni. Președintele BESV i-a permis să voteze, fiind inclus în listele suplimentare.

Prezența nejustificată a persoanelor neautorizate în incinta secției de votare sau în raza de 100 m – 1 caz.

- **SV 7/063 Cahul, Zîrnesti.** Un observator a unui concurent, a discutat câteva minute în interiorul SV cu 2 persoane necunoscute. Ulterior, președintele BESV ia atenționat despre aflarea nejustificată în incinta SV, la care domnia sa s-a excitat și au manifestat un comportament agresiv. După 2 min, au părăsit SV.

Prezența materialelor de publicitate, afișaje, panouri electorale din raza secției de votare (100 metri de la localul secției) – 2 cazuri.

- **SV 37/040 Căușeni, Căușeni.** La 97-98 metri de la secție este un panou publicitar cu pliante A3 unui concurent. Președintele BESV a măsurat cu observatoarea distanța de la panou la secția de votare, dar nu au fost luate

măsuri.

- **SV 7/41 Cahul, Giurgiulești.** La 50-60 metri de la secția de votare pe panou informativ sunt pliante A3 ale concurenților electorali. Președintele a spus că au încercat să le roadă de pe panou dar nu le-a reușit.

Fotografierea buletinelor de vot, alte încălcări ale secretului votului (prezentarea buletinului cu votul exprimat, amplasarea defectuoasă a cabinelor de vot ce permit vizualizarea opțiunii alegătorului etc.) – 16 cazuri.

- **SV 11/002 Cimișlia, Cimișlia.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. Poza a fost ștearsă în urma intervenției președintelui BESV.
- **SV 10/001 Căușeni, Căușeni.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot și a făcut publice postările. Președintele BESV a discutat cu el, acesta a părăsit SV.
- **SV 11/010 Cimișlia, Cimișlia.** Un alegător a arătat buletinul de vot altor alegători. Președintele BESV a intervenit și acesta a pus buletinul în urna de vot.
- **SV 11/002 Cimișlia, Cimișlia.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. Poza a fost ștearsă din dispozitiv în urma intervenției președintelui BESV.
- **SV 7/012 Cahul, Cahul.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot. A fost observat și somat să șteargă fotografia. Alegătorul sa conformat și a părăsit SV.
- **SV 1/200, Chișinău, Rîșcani.** Un alegător a încercat să fotografieze buletinul de vot. La intervenția membrilor BESV însă, tentativa a eșuat.
- **SV 1/233, Chișinău, Rîșcani.** Un alegător, după ce a votat, a fotografiat buletinul de vot. La intervenția președintelui BESV, pozele au fost șterse.
- **SV 32/10 Ștefan Vodă, Ciuburciu.** Alegătorul a făcut poză la buletinul de vot. Când observatorul Promo-LEX i-a făcut observație, acesta a spus că a fotografiat buletinul ca "să nu-l roadă la cap" cineva. Nimeni din membrii BESV nu a reacționat.

- **SV 25/056 Orhei, Peresecina.** La ora 19:43 o domnișoară a fotografiat buletinul de vot. Deși observatorul Promo-LEX i-a făcut observație, aceasta l-a neglijat și nu a șters poza. Membrii BESV nu au reacționat.
- **SV 35/007 Ungheni, Ungheni.** La orele 20:14 a intrat o persoană care și-a fotografiat buletinul de vot. Aceasta a fost rugată să șteargă poza, însă a refuzat.
- **SV 38/46 Germania, Berlin.** La 16.06 un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 38/ 5 Belgia, Bruxelles.** La 18.57 un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 38/ 5 Belgia, Bruxelles.** La 19.23 un alegător a fotografiat buletinul de vot.
- **SV 10/007 Căușeni, Căușeni.** Un alegător a fotografiat buletinul de vot, OTS a solicitat alegătorului să șteargă poza, la care alegătorul revoltat în prima fază a negat acest fapt.
- **SV 38/4 Belgia, Bruxelles.** La ora 20.49, un alegător a pozat buletinul de vot, acesta susține ca nu a știut ca procedura este ilegală, a șters poza și și-a cerut scuze.
- **SV 38/5 Belgia, Bruxelles.** La ora 21.03 un alegător a făcut poza la buletinul de vot.

Votarea nejustificată în grup (doi sau mai mulți alegători) – 6 cazuri.

- **SV 34/003 Telenești, Telenești.** La orele 20:22 o persoana prezentă la secția de votare a cerut ajutorul celor din jur pentru a îi spune unde se afla în buletinul de vot al unui concurent, după un om care era în cabina de vot alăturată s-a apropiat și i-a ajutat să găsească partidul necesar și a pus ștampila în loc la persoana care a cerut ajutor.
- **SV 1/201, Chișinău, Rîșcani.** Două persoane au intrat în cabina sa de vot. Doamna a votat prima după care s-a apropiat de cabina domnului și i-a dat careva indicii.

Președintele BESV nu a sesizat situația pentru a interveni.

- **SV 36/012 UTAG, Comrat.** La orele 18:00 în secția de vot a intrat o persoană, care vorbea la telefon tare și întreba interlocutorul pentru cine să voteze. Acesta a fost avertizat să ascundă telefonul.
- **SV 38/46 Germania, Berlin.** Membrii unei familii discutau opțiunile de vot și își arată ce trebuie să voteze înainte de a intra în cabina de vot.
- **SV 38/4 Belgia, Bruxelles.** Un alegător în cabina de vot a sunat să întrebe pe cineva pe cine să voteze. A fost rugat să închidă telefonul, însă acesta a răspuns că el nu știe pe cine să voteze și are nevoie de ajutor. După mai multe discuții împreună cu un membru al biroului electoral acesta a spus că a fost o glumă, a arătat telefonul precum că nu a avut un apel recent.
- **SV 38/46 Germania, Berlin.** Un grup de alegători discută în cabina de vot pe ce poziție să pună ștampila. Membrii biroului nu au reacționat.

Anularea buletinelor de vot înainte de termen – 4 cazuri.

- **SV 32/030 Ștefan Vodă, Talmaza.** La orele 18:00, Președintele BESV s-a apropiat de observator cu o propunere de a anula toate buletinele de vot care nu s-au folosit. Observatorul a comunicat că este devreme de a efectua acest lucru. După care membrii BESV au plecat în odaie separată și au sesizat că au 1500 de buletine pe care au început să le ștampileze și anuleze.
- **SV 1/209, Chișinău, Rîșcani.** Membrii BESV au început anularea buletinelor de vot neutilizate înainte de închiderea SV, la ora 20:50.
- **SV 1/233, Chișinău, Rîșcani.** Prin acordul președintelui BESV, observatorii concurenților au fost implicați în procesul de anulare a buletinelor de vot.
- **SV 38/147 Turcia, Istanbul.** La ora 20.58 membra a biroului electoral a început să numere buletinele de vot

neutilizate încă înainte de închiderea secției de votare. Când am observat asta, ea deja numără buletinele neutilizate din secție și a menționat că a numărat alte 500 deja, seci din biroul președintelui unde nu era filmat nimic.

Închiderea SV după ora 21.00 – 3 cazuri.

- **SV 1/114, Chișinău, Centru.** SV a fost închisă la ora 21:05 din motivul că mai erau 5 alegători care au solicitat buletine de vot. Membrii BESV au permis persoanelor să voteze.
- **SV38/119 România, Cluj-Napoca.** Secția votare a fost declarată închisă la ora 21:05.
- **SV 7/010 Cahul, Cahul.** La orele 21:05 a venit un alegător, și membrii BESV au permis să-și exercite dreptul de vot.

Incidente ce țin de procesul de numărare a voturilor –2 caz.

- **SV 32/10 Ștefan Vodă, Cioburciu.** La orele 21:52 în timp ce se numărau buletinele de vot a intrat o persoană străină și a sustras colectivul de la numărare. Acesta a afirmat că a venit să voteze, după care a fost rugat să părăsească sala.
- **SV 38/147 Turcia, Istanbul.** A început numărarea voturilor, dar ștampilele utilizate nu au fost strânse de președinte și puse la loc sigur. În timp ce ei numărau voturile o ștampila „votat” se afla în cabina de vot, exact în spatele membrilor BESV care numărau voturile.

Deconectări energie electrică – 1 cazuri

- **SV 9/006 Călărași, Călărași.** Pentru a 3 oară în SV s-a deconectat lumina pentru 10 minute. Procesul de votare nu a fost stopat.

Urnele de vot nu au fost sigilate potrivit procedurilor

legale/ ruperea/ deteriorarea sau absența sigiliilor pe urnele de vot – 1 caz.

- **SV 18/ 70 Florești, Vertijeni.** La ora 18:10, observatorul a identificat că urna mobilă este sigilată incorect (un singur sigiliu) și nu împiedică procesului de deschidere a urnei. Președintele BESV a comentat că urna este sigilată conform regulilor.

Altele – 5 cazuri.

- **SV 18/64 Florești, Vertiujeni.** Observatorul a identificat că la intrare în SV lipsește panoul cu indicarea numărului secției de votare. Observatorul a sesizat Președintele BESV, după care, pe ușa de la intrare în SV, a fost lipită o foaie A4 cu indicarea numărului secției.
- **SV 38/78 Mestre, Italia.** La ora 18.56 a avut loc o tentativă de votare multiplă. O persoană a fost identificată că a votat la o altă secție de vot și încerca să voteze repetat.
- **SV 38/121 România, Craiova.** Reprezentantul cu drept de vot consultativ unui concurent ajută la procedura de numărare a voturilor.
- **SV 1/215, Chișinău, Rîșcani.** În procesul de numărare a voturilor, președintele BESV are o astfel de amplasare, încât acoperă camera video care trebuie să filmeze procesul de filmare.
- **SV 37/032 Florești, Sănătăuca.** Observatorul a menționat că orientativ la ora 21:50, s-a început conflictul dintre membrii BESV și observatorii unor concurenți. Motivul conflictului: observatorii consideră că doar un membru BESV poate prezenta buletinele de vot. Președinta BESV consideră că mai multe pot număra buletinele de vot.

Comunicatul este elaborat în cadrul Misiunii de observare a alegerilor parlamentare anticipate din 11 iulie 2021

desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul „Democrație, Transparență și Responsabilitate”, al Consiliului Europei prin proiectul „Suport pentru observarea civică a alegerilor parlamentare anticipate din 2021 în secțiile de votare create în străinătate”, precum și al Oficiului Ambasadei Regatului Țărilor de Jos la Chișinău prin proiectul „Suport pentru informarea cetățenilor și observarea civică a alegerilor parlamentare anticipate din 2021 în secțiile de votare create alegătorii din regiunea Transnistreană”. Componenta „Discursul instigator la ură” este susținută de către Departamentul Justiție și Drepturile Omului al Fundației Soros Moldova prin proiectul „Consolidarea unei platforme de dezvoltare a activismului și educației de Drepturi ale Omului în Republica Moldova – etapa a IV-a”.

Opiniile exprimate în rapoartele și comunicatele publice ale MO Promo-LEX aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al finanțatorilor sau partenerilor. Conținutul acestui document poate fi supus revizuirilor redacționale.

În cazul în care apar discrepanțe între textul în limba română și traducerea acestuia în altă limbă, prevalează prevederile stabilite de textul în limba română.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md